

למד שקום

מיסודו של המלובין ראש המקובלים הגאון הצדיק רבינו מרדכי שרעבי זיע"א

י-ם	ת"א	ח"פ	ב"ש
5:34	5:52	5:53	5:54
6:45	6:47	6:46	6:47
7:21			
ר"ת:			

דבר ה'

מאמר השבוע באתר מ"ה ע"ה
המקובל רבי מנחם שמואל שליט"א

תכלית הבריאה בשביל מי?!

לא להיעצר ב'חתונה'!

וכן בשבת זו צריך כל יהודי לומר לעצמו 'איכה' - הלא אך זה עתה היה חודש תשרי, ראש השנה, עש"ת, יום הכיפורים, סוכות, שמיני עצרת ושמחת תורה, כל אחד התעלה והרגיש בעצמו התעוררות הלב; איכה, איך כבר שכחת מהכל וכלא היה כלום חזרת לקדמותך.

ובדרך זו גם ביאר הגה"צ רבי שמשון פינקוס זצ"ל (תורת שמשון), משל לאחד שמצא אשה וערך שמחת נישואין ברוב פאר והדר, שכר אולם רחב ידיים מרהיב ביופיו, הזמין לשם חבורת כלי זמר מנעימים בקול ואף סעודה ערך כדי המלך, אולם לאחר כלות 'השמחה' שב לבית הוריו כשהוא מותיר אחריו את ה'כלה' בודדה בבושת פנים, ופרצה בבכי מר על שכה עולל לה ה'חתן' נזעקו אחריו חבריו ושאלוהו מה זה ועל מה זה, השיב להם ברוב כסילותו וטפשותו, העיקר שהיתה 'חתונה' יפה... כמה נבער מדעת הוא שאינו מבין שכל 'החתונה' אינה אלא 'הקדמה' לבניין עדי עד בהמשך החיים... ועל דרך זה ייאמר, עברו עלינו חגים וזמנים לששון, עד שהגענו ליום שמיני עצרת שהוא בחינת היחוד השלם 'בואו ונשמח אני ואתה'... אך אל נעצר ב'חתונה' ותו לא... אלא אין זה רק כ'הקדמה' לכל השנה הבעל"ט...

בהקשר לכך יש להביא מעשה (הובא בס' באר הפרשה) בששה אנשים ש'נדחפו' ל'מעלית' המיועדת למשא של ארבעה בני אדם ולא יותר, ואכן, המעלית שהייתה נאמנת לחוקי הבטחון נתקעה באמצע נסיעתם כלפי מעלה מרוב כובד המשקל, מיד הזעיקו את אנשי ההצלה והחילוץ, ואחר יגיעה הוציאו את כולם, אחר מעשה התעורר 'וויכוח' מיהו המזיק שעליו מוטל לשלם תשלומי הנזק ואת ההוצאות המרובות שעולה לתקן את המעלית, והלכו לדין תורה אצל הגאון רבי ניסים קרליץ זצ"ל, וזה היה פסק דינו - האישי ש'לחץ על הכפתור' ע"מ שתעלה המעלית לקומה הרצויה הוא הוא החייב והשאר פטורים לגמרי, כי בזמן שהיו במעלית בטרם החלה בפעולתה הרי לא נגרם לה שום היזק, ורק זה שהפעיל אותה על ידי לחיצתו על הכפתור הוא העלה אותה ובזה גרם לה שתינזק, על כן בדין הוא שישלם.

ומדיני 'חושן משפט' נלמד גם לעניין 'אורח חיים'... כולנו מלאים ב'משאות' ועמוסים בשפע הקדושה לאחר ירח האיתנים והימים הנוראים והקדושים, אך אם לא נלחץ על הכפתור ונתחיל 'לזוז' לא עשינו ולא כלום... ורק אם נלחץ על הכפתור, כל חד בדידה, או אז נתחיל לעלות ולהתעלות.

שבת שלום!

את המקום הזה? הכל בשביל שיוכלו לבנות את העיר, ואנחנו אלה שמתכננים ובונים את כל העיר כאן, אתם רק דואגים שנוכל לעשות את המטרה שבשבילה אנחנו פה.

והנמשל: כל מי שנמצא כאן בעולם לא נברא אלא לצוות לזה, תכלית הבריאה היא בשביל ישראל ובשביל התורה, הכל נברא כדי שיהודי יבוא לשיעור תורה וילמד דף גמרא, זה תכלית הבריאה, אפשר להסתובב בעולם ולראות שיש מטוסים, מסחר ותעשייה, הייטק, בכל העולם כולו, אמריקה, אירופה, רוסיה, הכל הכל נברא בשביל התורה ובשביל ישראל, הכל בשביל ד' אמות של הלכה, כולם נבראו בשביל לשמש את האדם השלם.

'איכה' - היכן אתה בעולמי?!

ובכל יום ויום קורא הקב"ה לכל אדם ואומר לו "איכה" היכן אתה בעולמי? איזה מצוות סיגלת לעצמך? הרי זה תכלית כל עולמי! ומסופר על האדמו"ר הזקן בעל ה"תניא" בזמן שהיה חבוש בבית-האסורים, ב"מועצה החשאית" ("טייני סובייט") בפטרסבורג הבריה, ובא אליו שר הז'נדרים לחקירה ודרישה... ראה השר את האדמו"ר כי 'איום' הוא, וכולו שקוע בהרהורי, הבין כי איש מורם מעם לפניו. והשר היה גדול בחכמה וגם בקי בתורה. אמר לו השר לאדמו"ר, שאלה אחת בתורה יש לי לשאול ממך, האם תשיב לי על שאלתי? השיב לו האדמו"ר: שאל מה שתשאל.

שאל השר: אמור נא לי פירוש הפסוק: "ויקרא ד' אלהים אל האדם ויאמר לו איכה". וכי הקב"ה לא ידע, איה הוא אדם?

אמר לו האדמו"ר: האם מאמין אתה שהתורה היא נצחית, וישנה בכל זמן ובכל דור ובכל אדם. השיב לו השר: כן, אני מאמין בזה. המשיך האדמו"ר ואמר: פירוש הפסוק הוא, שבכל זמן קורא ה' לכל אדם (על-דרך 'בת-קול שמכרות בכל יום') ואומר לו: "איכה", איה אתה בעולם. והנה לאדם נקצבו ימים ושנים, שבכל יום ובכל שנה יעשה הטוב עם ד' ועם אנשים, ועל כן תתבונן, איה אתה בעולמך, כמה שנים עברו עליך ומה עשית באותן השנים, הרי אם למשל, אתה חי כך וכך שנים (האדמו"ר תפס בדיוק את מספר השנים שהיה אז להשר) מה עשית בשנותיך, האם היטבת משהו... השר נתפעל מאוד, טפח לו בידו על כתפו ואמר: "בראבו!" (יישר כוחך). ולאחר שראה ממנו אחר כך עוד כמה חכמות נפלאות בעיניו שונים, הפליג השר לפני הקיסר על האדמו"ר שהוא חכם גדול ואיש אלהי, ושלפי דעתו רק עלילות שווא טפלו עליו המלשינים.

כידוע שכל ימות השבוע מתברכים מיום "השבת" כמו שכתוב (שמות לה, ב) "ששת ימים תַעֲשֶׂה מלאכה" שהמלאכה נעשית מאלהי, ובשבת "בראשית" מתגלה אור בריאת העולם, ויש בה עשרה מאמרות שבהם נברא העולם, ובהם הטביע הקב"ה, את אור האין סוף ברוך הוא, שהוא המחזיק את העולם ובלי אור זה אין מציאות עולם (תיקוני הזה"ק הקדמה דף י"ז ע"ב). ועיין ברש"י (ד"ה בראשית ברא) על התורה שנתקשה מדוע אמר בראשית ברא ולא בראשונה ברא, יותר היה נכון לומר בראשית ברא, ופירש "וז"ל אין המקרא הזה אומר אלא דרשני, כמו שדרשוהו רבותינו ז"ל בשביל התורה שנקראת ראשית דרכו, ובשביל ישראל שנקראו ראשית תבואתו (ע"י בראשית רבה א, א) ע"כ.

כלומר כל תכלית בריאת שמים וארץ היא כדי שעם ישראל יעסקו בתורה הקדושה. תכלית כל הבריאה וכל העולמות זה בעבור התורה ובעבור כלל ישראל.

וכיום לצערנו אנשים שרחוקים מתורה ומצוות באים בטענות שלומדי התורה, הם 'פארזיטים' הם לא מביאים שום תועלת לעולם, יושבים ומחממים את הספסלים, נשענים על הסטנד, לא עושים שום דבר... ואינם משכילים להבין שזה תכלית כל הבריאה כולה. ונמשל הדבר למדינה שהחליטו ראשי המדינה לבנות עיר שהכל יהיה מתוכנן מראש, כל הכבישים, הבניינים, האינסטלציה, הכל הכל יהיה מתוכנן מראש לפרטי פרטים. הושיבו אדריכלים ומהנדסים במשך כמה חודשים בקארוונים ממוזגים, והכינו מפות ותרשימים מדויקים על כל פרט ופרט בעיר המפוארת שנבנית, והם ישבו באותם קארוונים מהבוקר ועד הלילה, אכלו שם את הארוחות, וישנו שם בלילות, ובכל רגע פנוי שיפרו והוסיפו עוד ועוד פרטים לתוכניות של העיר. היו שם כמה אנשים שהתפקיד שלהם היה לדאוג לתחזוק של אותם קארוונים, לנקות, לבשל, לסדר... כדי שהמהנדסים יוכלו לשבת ולארגן את התוכניות שלהם, יום אחד אותם אנשים התפרצו על המהנדסים בצעקות נוראיות, אתם פארזיטים! יושבים לכם כל היום על השרטוטים שלכם, אין בכם שום תועלת! אנחנו מבשלים ומנקים ודואגים שהקארוונים יהיו ראויים למגורים, ואתם מבזבזים את הזמן על הניירות שלכם, סתם מחממים את הכיסאות ונשענים על השולחנות... אמרו להם האדריכלים והמהנדסים: שוטים שבעולם! בשביל מה אתם נמצאים פה? בשביל מה צריך לתחזק ולתפעל

אמירת ויכולו בליל שבת

"ויכולו השמים והארץ וכל צבאם" (ב, א)

אמר רבא ואיתימא רבי יהושע בן לוי אפילו יחיד המתפלל בערב שבת צריך לומר ויכולו, דאמר רב המנונא כל המתפלל בערב שבת ואומר ויכולו מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית, שנאמר ויכולו, אל תקרי ויכולו אלא ויכלו (שבת דף קט ע"ב).

אמר רב חסדא אמר מר עוקבא כל המתפלל בערב שבת ואומר ויכולו, שני מלאכי השרת המלווין לו לאדם מניחין ידיהם על ראשו ואומרים לו וסר עוונך וחסאתך תכופר (שם).

א. מלבד "ויכולו" שעל פי הגמרא אומרים בתוך תפילת העמידה בליל שבת פסק השולחן ערוך (רסח, ז) שחוזרים לומר אחר התפילה בקול רם ומעומד "ויכולו" משום יום טוב שחל להיות בשבת שאין אומרים ויכולו בתפילת העמידה, וגם להוציא ידי חובה למי שאינו בקי להתפלל.

ב. לכתחילה טוב לומר ויכולו יחד עם הציבור משום שכתב הריטב"א (שם) שיש לומר ויכולו מעומד לפי שבזה מעידים להקב"ה על מעשה בראשית, ודין העדים בעמידה שנאמר ועמדו שני האנשים, הילכך יחיד המתפלל אינו צריך לומר ויכולו שאין עדות ליחיד. עכ"ד.

ג. ומכל מקום אפילו יחיד שמתפלל או מי שסיים תפילתו אחר שאמרו הציבור ויכולו, יאמרנו ביחיד ואין צריך להדר לאומרם בפני שניים.

ד. לא ימהר בתפילתו כדי להספיק לומר ויכולו עם הציבור.

ה. אם בעודו ב"אלהי נצור" הציבור מתחילים יאמר ויכולו לא יפסיק שם לומר ויכולו עם הציבור.

ו. כתבו הראשונים שנהגו לומר ג' פעמים ויכולו בליל שבת משום שכתוב ג' פעמים "אשר" בפרשת ויכולו וג' פעמים "אשר" בתחילת פרשת פרה אדומה, מלמד שכל האומר ג' פעמים ויכולו מתכפרים לו כל עוונותיו וכאלו קיים כל התורה כולה [והרמז בתיבת "אשר" כי האותיות שאחרי תיבת אשר הם "שבת"] [ע"פ חזון עובדיה שבת א, עמודים שמב-שמג].

כרי העץ או האדמה עם פ' דגושה?

"עץ פרי עושה פרי למינו" (א, יא)

שאלה: האם צריך לומר בורא פרי העץ או פרי האדמה או פרי הגפן עם פ' דגושה כדן בג"ד כפ"ת בראש תיבה או פ' רפויה מפני שלפניה או א' מאותיות אהו"י?

תשובה: נראה שצריך לומר "פרי" פ' דגושה אף שיש אות ה' מאותיות אהו"י לפניו, וכן שם (א, יב) ועץ עושה "פרי" אשר זרעו בו למינהו, או פ' דגושה. וכתב במנחת שי שם שהטעם שהם בדגש הראשון מדין מפסיק ואתי מרחיק, והשני מדין דחיק שהוא במקף, וכמו שאכתוב לקמן בדין בג"ד כפ"ת דסמיק ליהו"א. ע"כ (שו"ת יבי"א ח"ט או"ח כב, עע"ש).

בראשית - א'ור ת'ורת ר'בי ש'מעון ב'ר י'וחאי

"בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים" (א, א)

קיום העולם הוא רק ע"י לימוד התורה, ובפרט ע"י לימוד תורת הסוד. ויש לכך רמז נאה בראשית ראשי תיבות אור תורת רבי שמעון בר יוחאי, שהוא הוריד וגילה לעולם את תורת הסוד. וכן תראה כי בראשית (עם 6 האותיות) גימטריא רבי שמעון בר יוחאי (עם 4 המילים).

וכבר ידוע שהתורה הקדושה כולה סודות עליונים מלבד הפשט, וכ"ש ספר בראשית שכולו עיקרי האמונה כמו שכתב הרמב"ן בפירושו על התורה (בראשית א, א) על"ש.

וכתב רבנו האר"י ז"ל בליקוטי תורה (פרשת בראשית), כי סיפורי הבריאה מתחילים באות ב' ללמדך כי קודם לכן נבנו עולמות רוחניים, דהיינו עולם האצילות שהוא אות א', והוא ההתחלה, וממנו השתלשל וירד עולם הבריאה באות ב'. על"ש.

ומזים על תיבת "בראשית"

"בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים" (א, א)

יש בעולמות העליונים ששים ריבוא צינורות קדושה הנובעים מששים ריבוא אותיות שבתורה, וכנגדם הוריד הקב"ה לעולם הזה ששים ריבוא נשמות ישראל המכוונים כנגד אותם צינורות הקדושה (של"ה הקדוש פרשת במדבר אות יז ד"ה וזוה יובן) והם עיקר שורש נשמות ישראל הקדושות (מחשוף הלבן, פרשת יתרו דף לב ע"א טור א ד"ה 'אפשר דזה יתפרש' בשם האר"י ז"ל על שער רוח"ק הקדמה ג). וששים ריבוא אלו רמוזים בתיבת 'בראשית' - שהיא ראשי תיבות בשביל ששים ריבוא אורות ישראל תמימים. (אגרא דכלה למהרצ"א מדינוב תחילת הספר ה ע"א בחלק צירופי בראשית אות כפח ד"ה בראשית יצטרף בש"ר א"ת).

ונרמז בשם ישראל - שהוא ראשי תיבות יש ששים רבוא אורות לישראל כאשר 'אורות' הכוונה לנשמות (דברים נחמדים למהרצ"א מדינוב על ספר ישעיה פרק ד סוף ד"ה נאצו את קדוש ישראל) ומכאן גם חיבתו של הקב"ה לכל אחד ואחד מעם ישראל, שהרי כל אחד מהם מהווה חלק משלימות 'ששים ריבוא' נשמות ישראל שבאותו הדור.

ויש ששים צינורות הקדושה כלולים בתוך התורה, לכן יש כנגדם ששים ריבוא אותיות בתורה (נצור הקדוש' לר' יחיאל מיכל על בראשית רבה כד, ה ד"ה ראוי היה אדה"ר) כפי שמקובל בידינו (ראה זוה"ח ח"ב שיר השירים דף כד ע"ב ד"ה עד דסקין) וזה נרמז בפסוק "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ", שהתיבת "בראשית" היא ראשי תיבות יש ששים רבוא אותיות בתורה (מדרש תלפיות' ענף אותיות ד"ה בראשית בשם ספר ציוני)

אם הת"ח תוכו כברו זוכה לאור הגנוז

"וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב" (א, ד)

אמרו חז"ל, שראה הקב"ה שאינו כדאי האור שישתמש בו הרשעים, עמד וגנוז לצדיקים לעתיד לבוא. והיכן גנוזו בתורה, ורמז לדבר "את האור" עולה "בתורה", וכמו שכתוב: "כי נר מצווה ו"תורה אור". ולפי זה ניתן לפרש את שמצינו (ברכות כה), שרבן גמליאל הכריז: "כל תלמיד שאין תוכו כברו אל יכנס לבית המדרש".

והנה, בספר 'אותיות דר' יצחק' הקשה למה לא אמר 'ברו כתוכו', ותירץ שהאותיות הפנימיות של 'תוכו' הם בגימטריא שם הוי"ה ברוך הוא, וכן האותיות החיצוניות של 'כברו' גם עולים שם הוי"ה ברוך הוא, לזה אמר כל מי שאין תוכו כברו, ואילו היה אומר היהיפך לא היינו יודעים את הרמז.

וזהו: 'ירא אלקים את האור' - שעולה 'בתורה' - 'כי טוב', שצריך להיות התלמיד חכם 'תוכו כברו' כדי להיות ראוי לאור הגנוז בתורה, ולכן 'תוכו כברו' עולה "את האור כי טוב".

סגולה לשבת בראשית ותוספת שבת

עם סגולה

סגולות מועילות במקורות מוסמכים

בחסה, ויכוין "חטה" גימטריא כב כנגד עשרים ושנים בשבת בראשית טוב לאכול

גימטריא בינ"ה (בן איש חי בספר כתר מלכות אות קמד).

כתוב בספרים הקדושים בשם רבי שמעון בר יוחאי, כל המוסיף מחול על הקודש מוסיפין לו חיים.

כתוב בזוהר הקדוש, שכל השפע שיש בעולם

דייסה מחיטים מבושלות, ויכוין לתקן חטא אדם הראשון וחווה שקלקלו

על הצדיקים

מתורגמן ומעשיר של צדיקים
כפי שסופר בספר מור"ר שליט"א

מורינו ורבינו הגאון רבי עובדיה יוסף שליט"א - ג' חשוון

כל הדבר הקשה יביאנו אליו

כשחזר מרן זצוק"ל לירושלים משליחותו בקהיר שבמצרים [בשנת תש"ן], שם כאמור, פעל רבות ועשה מהפך רוחני עצום במסירות נפש של ממש, עלה חשש לרבינו שמא יגייסו אותו לצבא ח"ו ולכן עליו להיות רשום בשיביה. בעצת הג"ר יצחק רוזנטל זצ"ל (בעל "כרם ציון" בדיני מצוות התלויות בארץ י"ב כרכים ומנהל הכולל) נכנס לכולל "מדרש בני ציון" בנשיאותו ובראשותו של רבה של ירושלים הגאון רבי צבי פסח פראנק זצ"ל ומרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, שם התקבל בזרועות פתוחות. מה גם שהרב פראנק יודעו ומכירו בחריפותו ובגאונותו עוד מהיותו בן ח"י שנה בלבד. ואף גם זאת ציוה הגאון הרב פראנק לבני ביתו: "תמיד כשבא הרב עובדיה יוסף, תכניסוהו אצל". זאת, למרות שבזקנותו של הגאון הוגבלה מאוד הכניסה אליו, כי אוהב היה הגאון זצ"ל להשתעשע עם רבינו זצוק"ל בפלפולי דאורייתא ובדרך לימודו הישרה למרות צעירותו, ובעיקר שידע עד כמה כל דקה אצל אברך צעיר זה חשובה עד למאוד. בחסדי ה', ככולל זה סודר לו ענין הדחייה לצבא וכך יכל רבינו להמשיך בלימודיו ובכתבית ספריו "ביע אומר" לעצמו בבוקר.

באותן שנים בהן למד ככולל של הרב פראנק למדו גם הרבה מגדולי הדור הקודם כהגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל, הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, הגאון רבי שלום מרדכי שברדון זצ"ל, הגאון רבי יעקב בצלאל ז'ולטי זצ"ל, הגאון רבי ישראל יעקב פישר זצ"ל, הרב זלזניק, הרב מילצקי ועוד ועוד גאונים.

רבות פעמים היה שנוצר ויכוח הלכתי סוער בין הרבנים הגאונים אברכי הכולל, בראותם שלא הגיעו לעמק השווה, היו אומרים זה לזה "נמתין עד שחכם עובדיה יגיע ונשאל מה דעתו בענין ואכן כשהיה רבינו מגיע לכולל בשעות הצהריים (כי בבוקר, כאמור, היה רבינו מתמקד בלימודיו האישיים ובכתבי פסקיו), היו מציעים לפניו את ספקותיהם והחל משיב לאלתר סברת כבודו כתובה בספר פלוני אך בספר פלוני העיר עליו וכתב ליישבה כך וכך. כולו כמעין המתגבר להוסיף להביא להם מקורות חיים מדברי השות"ם בבקאות עצומה ולא רק מסקנת דבריהם, עד שפשט כשמלה את כל ספקותיהם.

ככולל זה הרבה רבינו לדון ולהתווכח על עניינים רבים עם ידידו הגר"ש רוזובסקי זצ"ל (מי שהיה לימים ראש ישיבת פוניבז') שגם הוא אהב מאוד את קו ודרך החשיבה של מרן רבינו זצוק"ל.

כן גם רבינו זצוק"ל נתן סל של שיבוחין לספריו של הגר"ש רוזובסקי באמרן, כי מכל ספרי הלמדנות הנלמדים בשיבות הקדושות, מוצאים חן בעיניו ספריו של הגר"ש רוזובסקי יותר מכולם, שסברותיו ישרות ונפלאות ומתקבלות על הדעת בלי דחקים, ובהרבה מקומות הוא זכה לכיין לדברי הקדמונים בשל היותו רגיל בלימוד סברותיהם של רבותינו הקדמונים.

לבנות על גלות השנייה

בהיות רבינו בחור היה בכל לילה רגיל לעשות תיקון חצות בבכי גדולה על צער השכינה. כשנשא את הרבנית מרגלית לאשה היה ממשיך כהרגלו לעשות תיקון חצות בבכיה.

המשך בעמוד הבא <<<

שו"ת מביית ההוראה

שאלות שהתקבלו בבית ההוראה
של ישיבתנו הקדושה

שאלה: תבשיל שבשלו נכרי במיקרוגל האם נאסר משום בישולי נכרים?
תשובה: אין לגזור גזירות מדעתנו גם בדבר שהוא שיכח וא"כ אין דיני בישולי עכו"ם במיקרוגל (עיין בשו"ת יחיה דעת חלק ב' סימן מ"ט ועוד עיין בספר המטבח כהלכה עמ' קנא).

שאלה: כאשר יש סתימה בכיור האם מותר לשפוך לתוכו מים רותחים בשבת כדי לפותחו?
תשובה: מותר לערות מים רותחים ואין לחוש משום בישול השומן הגורם הסתימה דמסתמא אותו שומן בא משיירי תבשיל שכבר התבשל ואין בישול אחר בישול (יביע אומר ח"ה חאר"ח סי' לג).

שאלה: ארון חימום שמתקן לשמירה על חום ושמים שם כמה תבניות יחד ובדרך כלל אינו מגיע לחום המספיק לבישול האם מותר בשבת להחזיר לתוכו תבשיל שהוצא ממנו או שאסור משום חזרה?

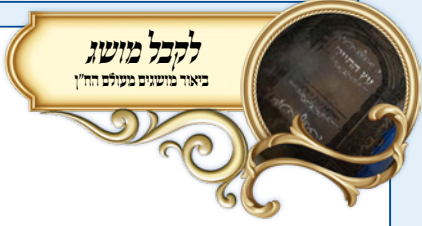
תשובה: מותר להחזיר לתוכו תבשיל משום שנחשב הארון לגרוף וקטום וכן אין חשש של "מחזי כמבשל" דאין רגילות לבשל בארון הנ"ל, וכ"ז באופן ששומר את חומו ואינו מגיע לטמפרטורה גבוהה של בישול וכן יש להזהר בדגמים שיש חיישנים בדלת (הליכות שבת עמ' רטז).

[הרבנים המשיבים: הרב עובדיה יוסף בן שלום והרה"ג יעקב דניאל הנסב]

שאלה: יש לנו בגינה עץ של לימונים, וקטפנו מערב שבת ארגז של לימונים, ובשבת נפל הארגז בחצר, האם מותר לנו לאסוף את הלימונים בשבת או שיש בזה איסור של מעמר?
תשובה: כיון שהלימונים נפלו במקום גידולן בחצר, אף שעמרם בערב שבת, מ"מ כיון שנתפזרו יש להחמיר שלא לחזור ולאוספן שנית ממקום גידולן (אגלי טל מעמר סי' ב וסק"ב ע"ש שנה' הראשונים בה).

שאלה: אדם שנצרך לקחת כדור בשבת, אבל אין לו היתר לקחתה בשבת, משום שלא חלה בכל גופו וכדו', האם יש לו היתר לערבב את התרופה בתוך איזה מאכל או משקה באופן שאין ניכר שלוקח תרופה, וכגון שימיס או יפורר את הכדור עד שלא ניכר שלוקח כדור?

תשובה: עדיף שיעשה כן מערב שבת, אבל אם לא הספיק מערב שבת או ששכח, יכול לפורר לתוך המאכל או המשקה בשבת, ובפרט אם מצטער הרבה כשלא נוטל את הכדור (עיין שו"ע סי' שכח סכ"א, ובפסקי תשובות אות מג ובהערה שם בשם האחרונים).

לקבל מושג

ביאור מושגים בעולם הח"ן

סודות התורה

הנה בסיעתא דשמיא אנו מתחילים שוב פרשת בראשית בו מתבאר כל מעשה בראשית ואחריו מעשי אבות הקדושים עד ירידת ישראל למצרים כנודע, וכבר גילה לנו רשב"י זיע"א בזהר הקדוש שכל התורה כולה היא סודות עלינים ועמוקים אין בהם אות אחת מיותרת שבאה לספור איזה סיפור סתם, ובוהר בהעלותך (דף קנב) פתח רבי אלעזר כמה חביבים הם דברי תורה, שבכל מלה ומלה יש סודות עליונים, והתורה כולה נקראת עליונה. וכי אף על פי שיוצא ממנה ספור אחד פשוט, ודאי אינו בא להראות על ספור ההוא, אלא להראות דברים עליונים וסודות עליונים, ולא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא, כי הספור ההוא של התורה או מעשה ההיא, אף על פי שיצא מכלל התורה, לא להראות על עצמו בלבד יצא, אלא להראות על כלל העליון של התורה כולה יצא. וכי ואשריהם ישראל שניתנה להם תורה עליונה תורת אמת. ומי שאומר, שספור ההוא של התורה הוא להראות על אותו ספור בלבד בא, תיפח רוחו. כי א"כ אין התורה העליונה תורת אמת. אלא ודאי, התורה הקדושה העליונה, תורת אמת היא. בוא וראה מלך בשר ודם, אין לפי כבודו לדבר דבורי הדיוט, כל שכן לכתוב אותם. וכי יעלה על דעתך,

שמלך עליון הקדוש ברוך הוא לא היה לו דברים קדושים לכתוב ולעשות מהם תורה, אלא שהוא אסף כל דברי הדיוטות כמו דברי עשן, דברי הגר וכו' ועשה מהם התורה. אם כן, למה נקרא תורת אמת, תורת ה' תמימה, עדות ה' נאמנה, פקודי ה' ישרים, מצות ה' ברה, יראת ה' טהורה, משפטי ה' אמת, וכתוב הנחמדים מזהב ומפז רב, שאלו הם דברי תורה. אלא ודאי התורה הקדושה העליונה, היא תורת אמת, תורת ה' תמימה, וכל מלה ומלה באה להראות דברים עליונים, כי דבר ההוא שבספור, אינו בא להראות על עצמו בלבד, אלא להראות על הכלל בא.

ובחמדת ימים (ר"ה פ"א) כתב: וענין זה הוא כדמיון המלאכים שמרוב קדושתם כשיורדים למטה בארץ מתלבשים בלבוש העולם הזה כדי שיוכל העולם לסובלם, ומכל שכן התורה שהוא יסוד כל העולם שמרוב קדושתה לא היה העולם יכול לסבול אורה ולכן ירדה בלבוש הסיפורים האלו ותוכם רצוף סודותיהן, והכסיל אינו מסתכל אלא בלבוש והמבינים קצת מסתכלים קצת לפנימיות התורה שהוא גוף התורה שהוא תחת הלבוש, ויודעי דעת ומביני מדע אשר זכו לדעת את קונם ואלהותו יתברך מסתכלים יותר עמוק בסודות התורה שהם הנשמה, ולעולם הבא הם עתידיים לזכות להבין יותר בנשמה לנשמה כמו שהאריכו בזהה.

ועל כן מצוה להודיע לבני אדם שאל יזלזלו חס ושולם בקריאת העשרים וארבעה ויבינו במקרא כי כל סיפור וסיפור הם עומדים ברומם של עולם ואין ראוי לזלזל בהם לקרות אותם באין מביין ולרוץ בהם וללמוד בלי טעמיהם כמי שכפאו שד.

[עורך המדור: הרה"ג יעקב כהן שליט"א]

<<< המשך 'על הצדיקים' מעמוד קודם

ומספרים שהרבנית בקשה ממנו שיפסיק מכיון שהוא היה נחלש מאד ע"ז והרב לא היה יכול להפסיק והלכה ותבעה אותו בב"ד. והחלט בב"ד שפעם אחת בשבוע או פעמיים יכול לעשות תיקון חצות בשביל לשמור על בריאותו.

רב לכל החיים

אלישי עבד לפרנסתו עם צעירים עולים מאתיופיה ומדינות חבר העמים במכללה להנדסאים, במסגרת העתודה האקדמית. פעם שירת במילואים שבוע בצאלים, בחום כבד. בסוף השבוע, האוטובוס בדרך חזרה הביתה, בחניית הביניים בעפולה, עלה לאוטובוס יהודי מבוגר שניכר בו שמכובד הוא וזקנו כבר הלבין, והוא עוטה מעיל ארוך של דיינים ומגבעת פרנקפורטר לראשו. האוטובוס היה מלא, וליד אלישי נותר מקום פנוי. התיישב היהודי ומיד החל לדבר בפרשת השבוע, משם הפליגו לדף היומי ולענייני הלכה, הנסיעה חלפה לה והם התקרבו לטבריה.

כאשר היו לקראת סוף הנסיעה, פנה אותו היהודי לאלישי והתעניין במעשיו. הוא סיפר לו על עבודתו, על הצעירים שאיתם הוא עובד ומלמד, ועל הניתוק שלא פעם יש בינם ובין חיי תורה ומצוות.

אחר כך סיפר המבוגר: בחודש הבא אני פורש פרישה מוקדמת לגמלאות מבית הדין שבו אני מכהן כדיין כבר 25 שנה. אבל דע לך שלא תמיד נראית כך. הבגדים הללו, הזקן והמגבעת - זה לא מהבית, אמר בחיוך, הורי היו נצולי שואה מבוגרים, לא היתה להם יכולת נפשית לתת לי את תשומת הלב שדרשתי, התגלגלתי ברחובות, מהר מאוד הגעתי למחוזות של כמעט פשע ואפילו עוד לא הייתי בגיל בר מצווה.

ליד בית הורי היה בית כנסת אחד ולידו מגרש כדורגל בו הייתי משחק עם חברים במשך השבוע ובעיקר בשבתות. לא פעם הכדור היה עף לחצר בית הכנסת, פעם הוא אפילו נפץ את אחת הזוגיות. שבת אחת, היינו במגרש ושיחקנו, הייתי אז כבן 15. בשכונה היו מכנים אותי עברייני, שיחקנו ואני בעטתי חזק בכדור, הכדור יצא מן המגרש ועף לכיוון בית הכנסת. בדיוק באותו רגע יצא הרב מבית הכנסת, והכדור פגע במגבעת שלו והפיל אותה לאדמה. גם אני והחברים שלי נפלנו על הארץ מרוב צחוק, התפעקנו כשראינו איך הכובע של הדוס הופך לצלחת מעופפת, הרב הרים את כובעו ובא אלי למגרש, שבת שלום. כבודו רוצה לעשות לנו קידוש או להצטרף למשחק, שאלתי אותו בלגלוג. אבל הוא לא נבהל אלא הסתכל בי ושאל, איפה ההורים שלך, עניתי בחוצפה, ההורים שלי מתו. אמר לי הרב בא אתי. זה נראה לי משעשע, אז החלטתי לשחק את המשחק והלכתי אחריו.

הגענו לבית שלו, הוא נכנס ואני אחריו. הוא עשה קידוש ונתן לי לשתות. ואז שאל, אתה רעב, מת מרעב אמרתי. הרב סימן לרבנית והם ערכו לי שולחן ונתנו לי אוכל. אכלתי כמו אדם שלא ראה אוכל במשך שבוע. הרב אכל מעט מאוד ורוב הזמן הסתכל בי ודיבר, לימים הבנתי

שאכלתי גם את המנה שלו.

כשיימתי לאכול הוא שאל אותי אתה עייף, אני מת מעייפות אמרתי. הלך הרב והציע לי מיטה, הלכתי לישון וישנתי שם כל השבת. כשקמתי כבר היה מוצאי שבת. הרב שאל אותי, מה אתה רוצה לעשות כעת, אמרתי שאני רוצה ללכת לסינימה לראות סרט. כמה עולה סינימה, שאל הרב, לירה וחצי אמרתי. הוא נתן לי כסף ושלח אותי, ולפני שהלכתי אמר לי, תבוא מחר עוד פעם.

באתי גם למחרת, אכלתי וישנתי וקבלתי כסף לסינימה, וכך היה עוד יום ועוד יום. עם הזמן התגלה לי שיש עוד שנים עשר ילדים כמוני מהרחוב אצל הרב הזה בבית. לא יכלתי להיות כפוי טובה, מה גם שאהבתי אותו באמת. עם הזמן הוא החל ללמד אותי מצוות, נטילת ידים, וקנה לי תפילין, היה יושב ולומד אתי חומש, משנה, הלכות. לימים הלכתי בזכותו לשיבה והגעתי ללמוד לרבנות והסמכה ולבסוף דיננות. הוא חיתן אותי, השתתף בחתונות של ילדי והיה סנדק לנכדיי, סיים היהודי הזקן את ספורו והוסיף, אז אל תתייאש מהתלמידים שלך. אתה רואה אותי היום כך דיין בבית הדין הרבני, אבל פעם אני הייתי כמותם, רק תאהב אותם, תאהב אותם כמו את ילדיך שלך.

בינתיים האוטובוס נכנס לרציף בטבריה והנוסעים נעמדו לצאת אלישי הספיק לשאול שאלה אחת לפני שהיהודי נעלם, איך קראו לרב הזה, למה אתה אומר קראו, ענה הלה, עדיין קוראים לו, הוא אמנם זקן מאוד בן 92, אבל ברוך ה' עדיין בחיים. ומה שמו, קוראים לו הרב עובדיה יוסף.

לימוד המוסר בחרדה ובנביה

פנינה נפלאה נוספת רואים אנו בעצם דברי רבינו זצ"ל (הלכות עולם ח"ח עמוד של"ז) איך שלבו בוער ביראת ה' עוד בימי בחרותו. לאחר שכתב שם באורך במעלה והחיוב בלימוד ספרי מוסר גם לתלמידי חכמים, כתב בזה"ל: "וגם אני אזכרה ימים מקדם בימי חרפי מקדמוני, שהיינו משכימים קום לבית הכנסת "אוהל רחל" כשעה לפני תפילת שחרית כדי ללמוד מוסר בחרדת קודש בספר הקדוש "ראשית חכמה" בצוותא חדא עם ידידי נפשי החכם המופלא בכתם פז לא יסולא, ממצדיקי הרבים צדיק ונשגב רוף צדקה וחסד רבי יעקב דוויק הכהן זצ"ל, ועפעפיו יזלו מים בלב נשבר ונדכה. וגם בימי העוצר של הבריטים לא מנענו מללכת לבית הכנסת ללימוד המוסר והשי"ת הצילנו מידם, והיינו מרגישים התעלות רוחנית מדברי הראשית חכמה הקדושים. השי"ת יזכנו לעסוק בתורתו הקדושה לשמה ולזכות את הרבים להגדיל תורה ולהאדירה". עכ"ל הטהור.

במקרה-רק מה'

ר' נעים עובדיה ז"ל מספר על אחיו מרן הגר"ע יוסף זצוק"ל: לפני למעלה מ-50 שנה, באתי יום אחד לחכם עובדיה, אחי הגדול, וביקשתי ממנו שיבוא למסור שיעור בשבת בבית הכנסת שלנו, אותו ניהלתי שנים רבות. זה היה אז אחרי 4 שנים שעסקתי בניהול בית הכנסת. ביקשתי ממנו שיבוא, למרות שידעתי שהוא בעצם לא יכול לבוא, משום שהוא מוסר בכל ליל שבת שיעור מיוחד בחדר האוכל בשיבת 'פורת יוסף', לשם היו באים מאות אנשים לשמוע את דרשתו. ניגשתי אליו בבקשה הזו באחד מימי הקיץ, אז הזמן בלילה

הוא מצומצם. הנוהג בירושלים אז היה שלאחר שהיו יוצאים המתפללים מבית הכנסת, היו באים לשיעור של חכם עובדיה, אחרי אכילה חטופה בבית של ליל שבת. השיעור היה מתחיל בשעה 8 בערב, ומסתיים בשעה עשר, ולעיתים מאוחר יותר. אחרי השיעור אמרו קדיש עם ניגון, לאחר מכן ניתן עוד זמן לשאלות ותשובות עם הרב, ואז היו מתפזרים, בערך בשעה עשר ועשרים. בגלל זה הייתי בטוח שאחי הרב לא יוכל לבוא ולמסור שיעור גם בבית הכנסת שלנו. כשבאתי אליו וביקשתי ממנו שיבוא, הוא הפתיע אותי כשאמר לי רק: טוב, אני אבוא. 3 מילים בלבד. התפלאתי, תמהתי ושמתחי. בבית הכנסת שלנו, "אחדות ישראל" שברוממה, התפללנו מנחה וקבלת שבת מוקדם, והוצאנו מבעוד יום את השולחנות והספסלים מבית הכנסת. המקום היה די גדול, ולמרות זאת השיעור הוא היה מלא ועמוס. כולם הקשיבו בעמידה, ואפילו החלונות שפתחנו מראש בבית הכנסת, התמלאו אט אט. הרב התחיל בדרשה המאלפת, ולאחר מכן הוא בעצמו התפלל ערבית לפני העמוד. במקום היה שקט מוחלט, ואפילו שקולו היה נמוך, כולם שמעו אותו ונהנו, בזכות השקט ששרר. כשסיים את השיעור והתפילה, נפנה ללכת, ואני הלכתי איתו ללוות אותו מעט לביתו. לאחר כמה דקות הוא אמר לי ללכת הביתה. הרב יעקב יוסף זצ"ל בנו הבכור, הלך הביתה בכדי לקדש לשאר האחים והאחיות, אבל אחי הרב לא הלך הביתה. הוא ידע שאנשים עוד מחכים לו ב'פורת יוסף'. הרב בנימין גרלי, היה זה שפתח את השיעור לפני שחכם עובדיה הגיע. הוא אמר לציבור שחכם עובדיה יאחר, ובינתיים הוא יתחיל עם השיעור. אחי הרב הגיע לשיעור באיחור של קצת יותר מחצי שעה. תבין, הוא עדיין לא סעד באותו ליל שבת, ואף עוד לא קידש. אפילו שזה היה ליל שבת אותו נהוג לעשות עם המשפחה - הוא החליט ללכת ישר לשיעור. הוא הגיע, ודרש להם את הדרשה שלו, והשומעים נהנו. ואז זה קרה: בשעה עשר ועשרים התמוטטה ונפלה הקומה השלישית של 'פורת יוסף', ברעש נורא. מסביב לשיבה נזרעו גושי בטון, לבנים וקורות גדולות. אבל הכל נפל מסביב לבניין, כשכל האנשים עדיין בפנים. איזה נס זה! אילו השיעור היה מתחיל בזמן הרגיל כמו בכל שבת, והשומעים היו יוצאים בשעה עשר ועשרים היה קורה אסון גדול של עשרות ואולי מאות הרגומים. אבל למעשה התרחש נס גדול: בגלל שהוא בדיוק באותה שבת אחר לבוא לשיבה לתת את השיעור שלו, כולם היו עדיין בפנים, וכך לא היה אפילו פצוע או הרוג אחד. את הרב, אגב, חילצו מאחד החלונות שנשברו. שמו מזרנים על ההריסות, ולקחו אותו משם צעד אחר צעד, עד שהעבירו אותו למקום מבטחים. משתפתי השיעור ליוו את הרב לבית בשירים, תשבחות וריקודים לאורך כל הדרך. ואז הרב סוף סוף קידש בביתו ואכל, כשכולם עמדו בחוץ, כי הלא אי אפשר להכניס את כל מאות האנשים פנימה. ביום ראשון באתי לרב לברך אותו על הנס הגדול שהיה, והוא אמר לי 'תגיד לי אחי, אתה כבר 4 שנים מנהל את בית הכנסת, ומעולם לא הזמנת אותי לבוא ולדרוש אצלכם - מה פתאום באת השבוע להזמין אותי, ועוד כשאתה יודע שאני לא יכול לבוא, איך אמרתי לך, טוב, אני אבוא', ב 3 המילים הללו. משמים מגלגלים זכות על ידי זכאי, וזכינו אתה ואני שלא יהיה האסון בליל שבת לאנשים שבאים לשמוע דברי תורה.

"ופדיון נפש זה הוא תועלת ותרופה לכל צרה שלא תבוא ובפרט לחולים שיתרפאו במהרה, וכבר היו מנסים ובודקים אותו יותר מאלף פעמים, והיה מזועזע בעזרת ה' תכף באותה שעה, והייתה ניכרת תועלתו ותרופתו לכל אדם והיו אומרים מה גדלו מעשיך ה'" (פרי עין חיים)

פדיון נפש

בכוונות הרש"ש ע"י מו"ר המקובל רבי בניהו שמואל שליט"א